

Пропагандист — чинртä күн

Михаил Иванович Анисимовиг Западн районд сәәнәр таньцхана. Эн дару-дарунь колхозникүдт болн көдлмшчирт лекце, докладмуд, күр-күүндвр кенä. Терүг үг келен цагт äмти олар ирнä. Партийн сургьул дасхд, марксизм-ленинизм тархахд эн шунмгьагьар орлцна.

Михаил Иванович районд арвин джилин туршар пропагандистек көдлмш кеджәнä. КПСС-н туудж дасдг кружокиг 9 джилин туршар эн гардджана. Эн джил Чапаевин пертä колхозин парторганизацин политшкол эн гардджана.

Эн политшколин дарани занягьд орлцувди. СССР-н Деед Советин гурвдгч сессийин батлдж авен документиг олд медгдх тодрха амр үгär цäälгьдж келдж өгв. 1960 джилин СССР-н Государственн бюджетин болн олт-äмтнä эдл-ахун зураг цäälгьдж өгхлärн, үр Анисимов терүнлä ирлцүлдж эврәннь района бäädл-джиргьл, колхозмуд, совхозмуд болн бäärн промышленностин предприятис ягьдж көдлджähиг үлгүрлдж келв. Района селәнä эдл-ахун күч-көлсчир 10 сарин эргцд, джилä зурагьасн давулдж государствд орулдж өгсөн: 6950 центнер махи, 10449 центнер үсн, 510 центнер ноосн, 209 миньгьн өндгн болв, бäärн промышленностин көдлмшчир 347 миньгьн арслнга олз-ору өгв.

Олт-äмтнä цуг эдл-ахун болгч, күч-көлсчирин бäädл-джиргьлнь тасрхан угагьар өсхднь ул болгч күнд индустрийиг мөнъкиндän делгрүлхиг, алдр Ленинä сургьмджар парт голлгч төр гидж тоолджана.

Селәнä эдл-ахугьае гаргьдж авдг эдл-уушиг цааранднь ик-дүлх, газр эд-бод келгьиг ясерулх, селәнä эдл-ахун культурин ургьциг болн малин шим-шүүс бөдлүлх долан джилин хойрдгч джилä зурад темдггдджәнä. Тärәнäс гүртм гаргьдж авх буудян тонь 9,3 миллиард пуд болх зөвтä.

Малас мах гаргьдж авлгьн 10,6 сай тонн күрч өсхмн. 72 сай тонн үс саадж авх темдггдджәнä. Күн болгьна тоод 336 килограмм үсн эвннь болхмн, США-д нидн джил 330 килограмм үсн äмн болгьнд гаргьдж авемн.

Селәнä эдл-ахуг цааранднь өскдж өргджүлхин туск төр келдж өгхлärн үр Анисимов, үр А. Н. Косыгинä докладин эн äнъгинь цäälгьдж келен деерән, эврәннь района болн селäдин бäädл-джиргьл ирлцүлдж келдж өгв.

Нег центнер продукц нег үлү иал өсклгьнд, гаргьдг күч-көлсн тана колхозд ода чигн дегäд бөдлц, — гидж соньсачирт эн келв. Ул-гүрнь, нег центнер мах гаргьдж авхд нидн джил күч-көлснä 37,48 өдр гаргьддж, үс — 6,48. «Пролетарская победа» колхозин гаргьдг күч-көлснä өдрлä дүнъцүлхлä, эинь 30—33 процент ик.

— Күч-көлснä гарц бөдлүлх болн эврәннь продукцин үн килврдүлх таалгьн газр эдлгьнд болн мал өсклгьнд комплексн механизаци орлцулгьар дамддж бäәнä, продукцин единици гаргьдг күч-көлсиг хасхд бäәнä, хамгин сән тоотиг, нүүрлгч тоотиг производствд олзлгьнд бäәнä.

Эврәннь участкст олт-дундин политическ көдлмш сәәнär делгрүйти гидж соньсачириг школин гардач дуудв.

Нарт делкән бäädлин туск болн Советск Союзин газадин политикин туск, үр Н. С. Хрущевин докладиг үр Анисимов тодрхагьар келдж өгв.

Төвкнүн бääh кергт ик чинртä тавд болсн, үр Н. С. Хрущевин США-д гинч болдж оч ирнä элдв сән аш, советск олт-äмтнä ухан-седклäс гархш, ода мел ним төвкнүн ухата-седклтä көдлджäцхәнä. Эн тууджлгч йовдд нерäддж болсн тана колхозин олт-ахург деер хөбч Александр Химочкин 1960 джил 100 хөн болгьнас 120-с багь биш хургьд, хөн болгьнас дундлад 5 килогр-

амм ноос киргьдж авнав, хөбгьән гару уга хадгьлнав гидж бийдän даалгьвр авла. Долан джилин хойрдгч джилин эврәннь даалгьвран тадн бас эн кевär кешхати гидж селвгән өгчәнäv, — гидж эн келв.

... Политшколд орлцх улсас олт-äмтн занягьд ирв. Күр-күүндвриг соньсхар партийин биш улс: тракторист Владимир Химочкин, модна ур. Владимир Кутушаев, столяр Джо. Джунгутов, нань чигн улс ирцхäл. — Юнд тадн соньмедж ирвт? — гидж сурвди.

— Ягьад юнд? — гидж Владимир Химочкин өврдж сурв, — эврәннь мдрлän бөдлүлхär бäәнävди, — гив.

— Политшколд дасхар урднь ягьад өс бичгдцхäсмт?

— Занягьт ним соньн болхиг медсн уга билävди.

— Төрән ягьдж цäälгьдж келдж өгдг дамшлтан маднд келдж өгит, — гидж бидн Михаил Ивановичäс сурвдн.

— Темин голлгч төрмүдинь цäälгьдж өгх болн литератур соньсачир ягьдж бийснь дасхд дөнъ-нөкд болх — эрки керг. Тер учтар, темиг бүклднь ахрар келдж өгäд, терүнä чинринь цäälгьдж өгнäv, зовлнъгтагьар медгдх эрки төрмүдиг нег үлү сәәнär келдж өгнäv, темән альк дарагьар ягьдж дасхинь, ямаран литератур олзлхинь, литератур умшсн цагтан ямаран төрмүдт онц оньган өгхинь заадж өгнäv, — гидж үр Анисимов келв.

Энүнä конспектлä бидн таньлдудвди. Материалан дара-даргьарнь, ямаран болзгт кехән бичдж, ямаран художественн дегтрмүд олзлхиг темдгддж бичдж, дакад ямаран үэмджин агитац олзлхан темдгддж.

Даалгьсн тоотиг Михаил Иванович ягьад болв чигн, ю болв чигн күцәнä. Олт-äмтиг марксистск-ленинск наукад шүлтдг кенä, эн пропагандист бөдän чинртä күн.

С. ЛЯМИН-АГАФОНОВ.